

WERELDWIJZER

SURINAME

TESSA LEUWSHA

INHOUD

Voorwoord	9	Fortuinzoekers	95
ACHTERGRONDEN	15	Planten en dieren	96
Reizen naar en in		Planten	96
Suriname	15	<i>Eetbaar</i>	97
Reizen naar Suriname	15	<i>Bruikbaar</i>	98
Formaliteiten	16	<i>Medicinaal</i>	99
Vervoer	18	Dieren	100
Reizen in Suriname	20	<i>Insecten</i>	101
De natuurlijke omgeving	28	<i>Vogels</i>	102
Ligging	28	<i>Zoogdieren</i>	104
Klimaat	29	<i>Vissen</i>	106
Landschap	30	<i>Slangen en</i>	
Geschiedenis	34	<i>kaaimannen</i>	108
Kolonisatie	34	PRAKTISCHE INFORMATIE	111
De slaven	36	Communicatie	111
De marrons	37	Elektriciteit	112
Afschaffing slavernij	38	Eten en drinken	113
Immigratie	39	Feestdagen	116
Groeiend zelfbewustzijn	40	Fotograferen	117
Middelen van bestaan	41	Geldzaken	118
De onafhankelijkheid	41	Gezondheid	118
De staatsgreep	43	Homoseksualiteit	120
Suriname nu	44	Kinderen	120
Economie door de jaren		Kunst	121
heen	46	Literatuur	121
De zwarte markt en		Media	124
de EA-handel	46	Muziek	125
Structureel Aanpassings-		Omgangsvormen	127
programma	47	Paklijst	129
Bauxiet	47	Prostitutie	130
Bureaucratie	49	Reisprogramma	130
Politiek	50	Reistijd	132
Bestuurlijke indeling	50	Taal	132
Kopstukken van de		Tijd	134
Surinaamse politiek	50	Vlag	134
Bevolkingsgroepen	55	Volkslied	135
Inheemsen	55	Voorpret	135
Marrons	62	Vrouw	135
Creolen	70	Wapen	136
Hindostanen	77		
Javanen	83	BEZIENSWAARDIGHEDEN	137
Overige bevolkingsgroepen	88	Paramaribo	137
Joden	88	Geschiedenis	139
Chinezen	90	Architectuur	139
Libanezen	92		
Boeroes	93		

Stadswandeling	141	De Afobakaweg	189
Fort Zeelandia	142	Overbridge	189
Onafhankelijkheidsplein	145	Powaka	190
De Waterkant	148	Jodensavanna	190
Centrale Markt	149	Blakawatra	191
Winkelen	150	Richting noord	192
Grote Stadskerk	151	Braamspunt en Pomona	192
Maagdenstraat	151	Fort Nieuw Amsterdam	194
Spanhoek	151		
Kerkplein	152	Naar het oosten	197
Keizerstraat	152	Commewijne	198
Oranjetuin	153	De plantages	198
Cultuurtuin	153	Peperpot	202
Henck Arronstraat	154	Tamanredjo	204
Palmentuin	156	Alkmaar en Spierings- hoek	204
De buitenwijken	157	Zorgvlied en Ellen	205
Paramaribo-Noord	159	Mariënburg	205
Combé	159	Rust en Werk	206
Blauwgrond	160	Frederiksdorp	207
Leonsberg	161	Alliance	208
Paramaribo-Zuid	162	Baki	208
Beekhuizen	162	Naar Matapica	208
Latour	163	Matapica	209
Livorno	163	Het Cottica-gebied	211
Pontbuiten	163	Geschiedenis	212
Paramaribo-West	163	Wan Ati	213
Praktische informatie	165	Tamarin	214
		Marowijne	214
Rond Paramaribo	177	Mungo	215
Richting zuid	177	Blommie	216
Het Pad van Wanica	177	Albina	216
Lelydorp	178	Erowarte	217
Onverwacht	179	Galibi	217
Bersaba en Republiek	180	Frans-Guyana	219
Zanderij I	181	Saint-Laurent-du-Maroni	219
Colakreek	182	Cayenne	223
Kinderboerderij De Vier			
Kinderen	182	Naar het westen	228
Marinalex	182	Saramacca	228
Carolinakreek	183	Weg naar Zee	228
Santigrón	183	Groningen	230
De 'Highway'	186	De Coppenamebrug	231
Domburg	186	Coronie	232
Laarwijk	187	Ontstaan van een kokoscultuur	232
Waterland	187	De dorpen van Coronie	233
White Beach	187	Totness	234
Paranam	188		
Onverdacht	188		

Friendship en Burnside	235	Gunsi en Pikin Slee	260
Salem	235	Anaula Nature Resort	260
Nickerie	235	Danpaati River Lodge	260
Ontstaan van een rijstcultuur	236	Kumalu-eiland	261
Wageningen	237	Awarradam	262
Groot Henar	238	De Marowijne	263
Nieuw-Nickerie	238	Bigiston	263
Guyana	242	Arminavallen	264
Springlands	242	De Paramaka	264
Praktische informatie	244	Langatabbetje	267
		Grankreek en Lokaloka	267
		Stoelmanseiland	268
Het binnenland	246	De Tapanahony	268
Vorbereidingen	246	Drietabbetje	268
Ongedierte	249	Palumeu	269
Bagage	250	Kasikasima	270
De Brownsberg	250	De Coppename	272
Het bos	253	Raleighvallen en	
Wandelen	253	Voltzberg	273
Omgeving Brownsberg	254	Fungu-eiland	274
Afobaka	254	De Voltzberg	276
Brokopondomeer	256	De Tafelberg	277
Tukunari-eiland	256	Eilerts de Haan	277
Tonka- en Paradise-eiland	257	De Blanche-Marievallen	278
Brokopondo en		Apura	279
Brownsberg	257	Kabalebo	281
Victoria	257	Kwamalasamutu	281
Berg en Dal	258		
Nieuw Kofikamp	258	Over de auteur	283
Bakaa Boto	259		
Boven-Suriname	259	Register	284
Jaw Jaw	260		

OPGENOMEN KAARTEN

Suriname, ligging	11	18 ^e -eeuwse plantages	200-201
Suriname, overzichtskaart	12-13	Cayenne	224-225
Afstandstabel	19	Nieuw-Nickerie	239
Paramaribo, centrum	137	Prokopondo Stuwmeer	248
Paramaribo-Buitenwijken	158	Het Raleighvallen/Voltzberg natuurreserveaat	275
Noord-Suriname	178-179		

Vliegen in de regio

Behalve de verbindingen naar Miami, Curaçao en Aruba bestaan er vanuit Paramaribo lijndiensten met Port of Spain (Trinidad), Belem in Brazilië en Cayenne in Frans-Guyana.

Vanaf Curaçao is praktisch het hele Caribisch gebied, inclusief Cuba en Venezuela rechtstreeks bereikbaar. Miami is de aanvlieghaven voor verbindingen met Noord- en Midden-Amerika en transatlantische lijndiensten naar Europa.

Reizen in Suriname

Binnenlandse touroperators

Het tropisch regenwoud is 'in' en eco is het sleutelwoord. Een groeiend aantal reisorganisaties verzorgt ecologisch verantwoorde reizen naar het bos. Meestal houdt dit in dat u afhankelijk van de kennis van de gids iets leert over de flora en fauna en geen rommel mag achterlaten.

Een tocht naar het binnenland tijdens uw bezoek aan Suriname is een absolute 'must'. Het is een kans om kennis te maken met een natuur en cultuur die wellicht over een tijdje niet meer in deze pure vorm zullen bestaan. Bovendien is het een aangename manier om een paar dagen weg te zijn uit de drukte van de stad. De meeste touroperators bieden naast dagtours meerdaagse reizen aan inclusief maaltijden en eenvoudige accommodatie. De kosten zijn gemiddeld € 50,- per dag, alhoewel de prijzen doorgaans in Amerikaanse 'dala' (dollars) worden genoteerd. Uw trip kan duurder worden als deze een binnenlandse vlucht bevat. Binnen de Surinaamse reiswereld bestaat een zekere wildgroei aan reisorganisators, soms gaat het om eendagsvliegen. De volgende bedrijven in Paramaribo beschikken over ervaring.

De landingsbaan te Kabalebo, op de achtergrond de 500 meter hoge 'Misty Mountain'

Praktische Informatie Paramaribo

Alarmnummers

- Politie, Keizerstraat 27 (centrum), ☎ 471111/477777.
Bureau Nieuwe Haven, ☎ 402831.
Alarmnummer politie ☎ 115
- Brandweer, hoofdkazerne, ☎ 491111.
- EHBO, Academisch Ziekenhuis, Flustra, ☎ 442288.
- Bureau Openbare Gezondheidszorg (B.O.G.), Rode Kruislaan 15, ☎ -499494/497978, ma.-vrij. 07.30-14.00 uur.
- Apotheek, St.-Vincentiusziekenhuis, Koninginnestraat 4, ☎ 471212.
- Apotheek Soma, Dr. Axwijkstraat 107, ☎ 550644, e-mail: soma@sr.net, internet: www.nvsoma.com.

Belangrijke adressen

Algemeen

- Tourist office, bij Fort Zeelandia, ☎ 479200, geopend ma.-vrij. 08.00-15.30 uur.
- Postkantoor, Surpost, Kerkplein, ☎ 477524. ma.-vrij. 07.30 tot 14.00. Zaterdag gesloten.
- Telesur, Telecommunicatiebedrijf Suriname, Heiligenweg 1, ☎ 473944/474242.

Ambassades en consulaten

- Nederlandse Ambassade, Van Roseveltkade 5, ☎ 477211, ☎ -474000, e-mail consulaire afdeling: prm-ca@minbuza.nl.
- Honorair Consulaat voor Duitsland, Maagdenstraat 46-boven, ☎ 474380, ☎ 471507.
- Franse Ambassade, Henck Arronstraat 7, ☎ 475222, ☎ -471208.

Internationale organisaties

- Pan American Health Organization/ World Health Organization (PAHO/WHO), Burenstraat 33, ☎ 471676, ☎ 471568.
- Organization of American States (O.A.S.), Noorderkerkstraat 3, ☎ 477355/472982, ☎ 410950.
- Inter-American Development Bank (I.D.B.), Peter Brunestraat 2-4, ☎ 462903, ☎ 465665.
- Internationale Rode Kruis, Gravenberchstraat 2-6, ☎ 498410.
- Europese Unie, Dr. Sophie Redmondstraat, 239, ☎ 499322/499349, ☎ 493076.
- Kamer van Koophandel en Fabrieken, Kernkampweg 37, ☎ 473527/473526, e-mail: chamber@sr.net, internet: www.surinamedirectory.biz.

Luchtvaartmaatschappijen

- Surinam Airways, Jagernath Lachmonstraat 136, ☎ 465700; passagekantoor: Dr. Sophie Redmondstraat 219, ☎ -432700/432071.
Inlichtingen aankomst- en vertrektijden: ☎ 433111.
- KLM Koninklijke Luchtvaartmaatschappij, Burenstraat 33, ☎ 411811, ☎ 477526.
- Caribbean Airlines, Wagenwegstraat 36, ☎ 520035, internet: www.caribbean-airlines.com.

Geldzaken

Banken

De banken zijn op werkdagen geopend van 07.30-14.00 uur. Afgezien daarvan zijn er wisselkantoren die uw harde valuta ook graag 's avonds en in het weekend in ontvangst nemen.

Informeert u vooraf naar de koers.

- De Surinaamsche Bank, Henck Arronstraat 26, ☎ 471100.
- Hakrinbank, Dr. Sophie Redmondstraat 11, ☎ 477722.
- RBTT, Kerkplein 1, ☎ 471555.
- RBTT-filialen: Albergstraat 81, ☎ 499810.
- Jagemath Lachmonstraat 35, ☎ 400280.
- Van het Hogerhuysstraat, ☎ 03363.

Wisselkantoren

- Finatrust, Dr. Sophie Redmondstraat 59, ☎ 476111.
- Suri Change, Dr. Sophie Redmondstraat 71, ☎ 471261.
- Drive Through Cambio, Saramaccastraat, open: ma. t/m zat. 07.30-23.30 uur.
- Cambio H.J. de Vries, Waterkant 92 t/o. de Centrale Markt, ☎ 471222.
- Cambio Multi Track N.V., Kleine Waterstraat t/o hotel Torarica. Ook open op zondag.

Snel geld over laten maken?

- Western Union Money Transfer, Domineestraat 22, ☎ 422888.

Overnachten

Hotels, guesthouses en appartementen

Tot voor kort waren de meeste toeristen van Surinaamse komaf en vonden zij onderdak bij familie of kennissen. Paramaribo had dan ook nauwelijks hotels van internationale allure. Maar nu Suriname zich met ecotoerisme op de wereldmarkt begeeft, is er een flink aantal hotels en pensions bijgekomen.

- Torarica Hotel Casino, Mr. Rietbergplein 1, ☎ 471500, ☎-411682, e-mail: info@torarica.com, internet: www.torarica.com. Tor, zoals het hotel liefkozend door

de Surinamers wordt genoemd, beschikt over een restaurant, zwembad, conferentieruimte, tennisbanen, fitnessruimte en sauna. De bar op 'de pier' geeft uitzicht op de Surinamerivier. Tweepersoonskamers met bad en toilet vanaf US\$ 150.- inclusief service charge en omzetbelasting. Een populaire vrijdagavond-besteding in Paramaribo is de Torarica pool barbecue met daarna een rondje casino.

- Royal Torarica, Kleine Waterstraat 10, ☎ 473500, ☎ 473808, e-mail: info@royaltorarica.com, internet: www.torarica.com. Royal Torarica gaat door voor het meest sjeke hotel van Paramaribo. Zakenhotel met stijlvolle lounge en kamers, maar minder gemoedelijk dan het naast gelegen Torarica. Gelukkig zijn de beide hotels via een paadje met elkaar verbonden. Double-rooms vanaf US\$ 220.- tot US\$ 445.- (presidential suite).
- Het Eco Resort Inn, Cornelis Jongbawstraat 16, ☎ 425522, ☎-425510, e-mail: info@ecores.com, internet: www.ecores.com, ligt op drie minuten loopafstand van Tor. Deze eco-(nomische) afdeling van het Torarica-complex beschikt over 122 comfortabele kamers bij de Surinamerivier. Kamers per nacht vanaf US\$ 85.- inclusief ontbijt en tax. Zwemmen en sporten mag bij buurhotel Torarica.
- Hotel Spanhoek Passage, Domineestraat 2-4, ☎ 477888, ☎-427121, e-mail: reservation@spanhoekhotel.com, internet: www.spanhoekhotel.com. Klein kwaliteitshotel in een winkelcentrum in de binnenstand. Mooie kamers incl. ontbijt à US\$ 156.- per nacht voor tweepersonen.

Het binnenland

Hoogtepunt van uw verblijf in Suriname zal waarschijnlijk een bezoek aan het indrukwekkende binnenland zijn. Met het binnenland bedoelen de Surinamers het tropisch regenwoud, ook wel bos, of bovenop genoemd, want voor een tocht naar het bos moet men de rivieren op naar 'boven'. Naar het achterland leiden nauwelijks wegen. Ruim honderd kilometer ten zuiden van de kust houdt de weg op en bent u verder aangewezen op vervoer per korjaal, smalle houten bootjes die makkelijk wendbaar zijn tussen de rotsformaties in de rivieren. Het varen over de stroomversnellingen vereist een bepaalde behendigheid die alleen de bewoners van het gebied toebehoort. Met feilloze precisie weet de bootman op aanwijzingen van de *kulaman* (de man met de stok) de boot tussen de stenen te manoeuvreren, ook wanneer de obstakels door een hoge waterstand aan het zicht worden onttrokken.

Wanneer u minder tijd heeft, kunt u het binnenland aandoen per vliegtuig. De kleine toestellen landen midden in het bos op airstrips ter grootte van een voetbalveld. Nieuwsgierige bosbewoners komen bij elke landing wel even kijken wat het toestel uit de stad heeft meegebracht. Vanuit de lucht heeft u een prachtig uitzicht op het broccoliachtige oerwoud en de kale toppen van de granietrotsen. Vrijwel het hele binnenland valt onder het district **Sipaliwini**. De naam is afgeleid van het indiaanse *sipa* (steen) en *wini* (water, rivier). Een toepasselijke benaming voor dit gebied, waar de rivieren met hun steenformaties een belangrijk onderdeel van het dagelijks leven zijn.

Vorbereidingen

Voor een reis naar het binnenland moet er nogal wat georganiseerd worden. Er moet vervoer worden geregeld, houdbare proviand worden ingeslagen, en een gids worden gevonden die de taal van het gebied spreekt. Met Nederlands of Engels komt u in het bos niet ver. Zelfs het Sranantongo, de contacttaal onder de Surinamers, wordt er niet of nauwelijks gesproken. De gids moet uiteraard het gebied kennen of, nog beter, er geboren zijn, zodat u verzekerd bent van een warm onthaal door het dorps hoofd. Hoewel het aanbieden van een fles rum verzoening kan brengen, doet de komst van een dorpskind meestal wonderen. Verder heeft u kookgerei nodig, hangmat-

ten, benzine voor de korjaal en drinkwater, want het water uit de plaatselijke kreek bezorgt u waarschijnlijk darmklachten. Dit alles kunt u in Surinaamse dollars betalen, maar de prijzen zijn naar Hollandse maatstaven hoog. Om teleurstelling te voorkomen, kunt u het beste direct na aankomst in Suriname aan de voorbereidingen van uw binnenlandse tocht beginnen. Goede gidsen zijn moeilijk te vinden en vervoersmiddelen misschien niet voorhanden, vooral in de regentijd wanneer de wegen naar 'bovenop' slecht begaanbaar zijn. U heeft dan ruim tijd nodig om alternatieven te zoeken.

Een volledig verzorgde reis kan zo'n alternatief zijn. Verschillende touroperators bieden meerdaagse tochten aan per bus en boot of vliegtuig en boot. Voor circa € 50,- per dag koopt u gemak, en kunt u ook nog klagen als het niet allemaal naar wens verloopt. Ook georganiseerde tours kunt u

Saramakaanse botenbouwers te Botopasi

BROKOPONDO STUWMEER